

Ympäristövaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettuja luonnonpuistoja, kansallispuistoja ja eräitä luonnonsuojelualueita koskevien lakien muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettuja luonnonpuistoja, kansallispuistoja ja eräitä luonnonsuojelualueita koskevien lakien muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 270/2022 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitussihteeri Jenni Korhonen-Pereira Coutinho, ympäristöministeriö
- erityisasiantuntija Ilona Latsa, ympäristöministeriö
- neuvotteleva virkamies Elina Vaara, oikeusministeriö
- erityisasiantuntija Jussi Laanikari, maa- ja metsätalousministeriö
- erityisasiantuntija Roni Selén, maa- ja metsätalousministeriö
- vs. ympäristösihteeri Tiina Lovisa Solbär, saamelaiskäräjät
- lakimiess sihteeri Kalle Varis, saamelaiskäräjät
- talous- ja hallintojohtaja Kalle Pyykkö, Sodankylän kunta
- aluejohtaja Jyrki Tolonen, Metsähallitus
- lakimies Tomi Laukka, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- riistapäällikkö Visa Eronen, Suomen Riistakeskus, Uusimaa
- puheenjohtaja Niklas Christensen, Uudenmaan alueellinen riistaneuvosto
- järjestöpäällikkö Teemu Simenius, Suomen Metsästäjäliitto
- monimuotoisuusasiantuntija Liisa Toopakka, Suomen luonnonsuojeluliitto ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- ympäristöministeriö
- maa- ja metsätalousministeriö
- puolustusministeriö
- Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Rajavartiolaitos
- Liikenneturva
- Paliskuntain yhdistys

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

- Vihdin ja Karkkilan Riistanhoitoyhdistys
- Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry
- WWF Suomi

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annettua lakia, eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annettua lakia ja eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi annettua lakia sekä yhteensä 18:aa muuta lakia, joilla on perustettu kansallispuistoja, luonnonpuistoja ja muita luonnonsuojelualueita vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla.

Esityksellä toteutetaan pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman tavoitetta pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen Suomessa. Tavoitteen saavuttamisen keinoin sisältyy luonnonsuojelulainsäädännön uudistaminen. Eduskunnassa vireillä olevassa hallituksen esityksessä luonnonsuojelulaiksi ehdotetaan vuonna 1996 annetun luonnonsuojelulain nojalla perustettujen 13 kansallispuiston rauhoitussäännösten päivittämistä uuden luonnonsuojelulain mukaisiksi. Tämän esityksen tavoitteena on saattaa myös ennen vuoden 1996 luonnonsuojelulain voimaantuloa perustettujen luonnonsuojelualueiden rauhoitussäännökset yhdenmukaisiksi uuden luonnonsuojelulain kanssa ja saattaa rauhoitussäännökset lain tasolle.

Esityksen myötä rauhoitussäännösten yksilön oikeuksia ja velvollisuuksia koskevista kysymyksistä säädettäisiin perustuslain mukaisesti lailla. Alueelliset erityissäännökset, jotka koskevat erityisesti saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksia, paikallisten asukkaiden oikeuksia sekä Puolustusvoimien toimintaa, pääasiassa sisällytettäisiin lainsäädäntöön. Lisäksi saamelaisten kotiseutualueella varmistettaisiin saamelaisten kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytykset. Esityksen tarkoituksena ei ole muuttaa nykyisten luonnonsuojelualueiden rajoja eikä tehdä merkittäviä muutoksia voimassa oleviin rauhoitussäännöksiin.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti uuden luonnonsuojelulain kanssa.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta esittää lakiehdotusten hyväksymistä muutettuina seuraavin huomautuksin.

Yleistä

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) nojalla perustettujen kansallis- ja luonnonpuistojen ja muiden valtion luonnonsuojelualueiden perustamissäädöksiä. Muutettavia perustamissäädöksiä on yhteensä 21:stä, ja ne koskevat 28:aa kansallispuistoa, 19:ää luonnonpuistoa sekä 12:ta muuta lailla perustettua luonnonsuojelualuetta.

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

Valiokunta hyväksyi 29.11.2022 luonnonsuojelulain uudistuksen (YmVM 17/2022 vp — HE 76/2022 vp), joka tulee voimaan 1.6.2023 (9/2023). Lain yhteydessä vuoden 1996 luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla perustettujen kansallispuistojen rauhoitussäännökset tarkistettiin uuden luonnonsuojelulain mukaisiksi. Nyt käsittelyssä olevalla hallituksen esityksellä saatetaan ennen vuoden 1996 luonnonsuojelulain voimaantuloa perustettujen luonnonsuojelualueiden rauhoitussäännökset yhdenmukaisiksi uuden luonnonsuojelulain kanssa ja nostetaan asetuksella säädetyt rauhoitussäännökset lain tasolle perustuslain edellyttämällä tavalla. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti uuden luonnonsuojelulain kanssa 1.6.2023. Eduskunta on ympäristövaliokunnan Pallas-Yllästunturin kansallispuistoa koskevan mietinnön johdosta hyväksymällä lausumallaan jo vuonna 2004 edellyttänyt, että valtioneuvoston on ryhdyttävä toimenpiteisiin kansallis- ja luonnonpuistoja koskevan lainsäädännön saattamiseksi perustuslain 80 §:n vaatimuksia vastaavaksi (YmVM 17/2004 vp — HE 169/2003 vp, EV 185/2004 vp). Vaatimuksen johdosta luonnonsuojelulain asetuksenantovaltuussäännöstä muutettiin edellytetyllä tavalla (58/2011), mutta yksittäiset perustamislait ja niiden nojalla annetut asetustasoiset rauhoitusmääräykset jäivät ennalleen. Valiokunta pitää tärkeänä, että tämä työ saadaan nyt päätökseen.

Esityksen tarkoituksena ei ole muuttaa nykyisten luonnonsuojelualueiden rajoituksia eikä tehdä merkittäviä muutoksia voimassa oleviin rauhoitussäännöksiin, vaan alueelliset erityissäännökset sisällytetään lainsäädäntöön pääsääntöisesti sellaisenaan. Suojelualueiden perustamissäädöksiin sisältyvät asetuksenantovaltuudet ehdotetaan kumottavaksi, mikä kumoaa myös voimassa olevat suojelualueiden perustamissäädösten nojalla annetut asetukset. Kaikki yksilöiden oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita koskevat alueiden rauhoitussäännökset annetaan siten jatkossa perustuslain edellyttämällä tavalla lakitasolla. Hallituksen esitys toteuttaa liittyessään luonnonsuojelulain kokonaisuudistukseen myös pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman tavoitetta pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen Suomessa.

Saamelaisten alkuperäiskansaoikeudet

Ehdotuksen tavoitteena on yhtenäistää luonnonsuojelualueiden perustamissäädösten saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien huomioimista koskevaa sääntelyä uuden luonnonsuojelulain kanssa. Lähtökohtana on, että voimassa olevia oikeuksia saamelaisten perinteisten elinkeinojen harjoittamiseen ei muuteta. Valiokunta toteaa, että kun saamelaiskäräjät on esittänyt lausunnoissaan, että asetuksella tulisi säätää tarkemmin saamelaisten perinteisten elinkeinojen harjoittamista koskevista poikkeuksista, ei tämä ole enää mahdollista edellä esitetyistä perustuslakiin liittyvistä seikoista johtuen.

Poronhoito on muista luonnonpuistoista poiketen Mallan luonnonpuistossa kielletty. Mallan luonnonpuisto on Käsivarren saamelaispaliskunnalle tärkeä kesälaidunalue, ja puiston voimassa olevan asetuksen poronhoitokiellosta huolimatta porot hyödyntävät aitaamatonta puistoa kesälaidunalueena. Luonnonpuistossa laiduntavien porojen määrä on Metsähallituksen tietojen mukaan kasvanut 1990-luvulta alkaen sekä erityisesti viimeisen kymmenen vuoden aikana. Nykyisessä asetuksessa säädetyin poronhoitokiellon voidaan katsoa olevan ristiriidassa saamelaisten perustuslain 17 §:n 3 momentissa turvatun kielen ja kulttuurin ylläpito- ja kehittämis-oikeuden kanssa, johon poronhoito olennaisena osana sisältyy. Siksi poronhoito ehdotetaan sallittavaksi Mallan luonnonpuistossa. Tätä oikeutta on kuitenkin tasapainotettava suhteessa perustuslain 20 §:n mukaan kaikille kuuluvaan vastuuseen luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kult-

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

tuuriperinnöstä. Tästä syystä 4 a §:n 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että Metsähallitus voisi uuden luonnonsuojelulain 50 §:n 5 momentissa säädetyn mukaisesti rajoittaa porojen laiduntamista Mallan luonnonpuistossa, jos se luonnontieteellisen tiedon pohjalta on välttämätöntä alueen lajien ja luontotyyppien turvaamiseksi.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan hallituksen esityksen valmistelun aikana on pyritty tarkentamaan paikallisen asukkaan käsitettä saamelaiden kotiseutualueella sijaitsevista kansallis- ja luonnonpuistoista sen sijaintikunnan asukkaan ohella myös paikallisen saamelaisyhteisön jäsenen, jota ei olisi sidottu tiettyyn asuinkuntaan. Toteuttamiskelpoista ratkaisua paikallisen saamelaisyhteisön jäsenyyden varmistamiseen ei löytynyt, joten hallituksen esityksessä määritellään nykyiseen tapaan oikeudet metsästykseseen, kalastukseen, marjojen ja sienien poimintaan sekä Kevon luonnonpuiston osalta turvekammien rakentamiseen henkilön kotikuntaan perustuviksi. Valiokunta katsoo, että paikallisen asukkaan käsitteen korvaaminen rauhoitussäännöksissä luonnonsuojelualueen sijaintikunnan asukkaalla ei laajenna luonnonvarojen käyttöön oikeutettujen henkilöiden piiriä eikä siten muuta nykytilaa. Ratkaisun ei siten voida katsoa lisäävän luonnonvarojen käyttöpaineita saamelaiden kotiseutualueella sijaitsevilla luonnonsuojelualueilla ja siten saamelaiden edellytyksiä kulttuurinsa ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Valiokunta toteaa kuitenkin, että asuinpaikkaan sidotun ratkaisun riittävyyttä alkuperäiskansaoikeuksien paremman huomioonmisen kannalta voi olla tarpeen tarkastella uudelleen osana muuta tätä koskevan lainsäädännön kehittämistä.

Kansallispuistoissa sallittu luontoa muuttava toiminta

Sekä vielä voimassa olevassa että uudessa luonnonsuojelulaissa kansallis- ja luonnonpuistojen rauhoitussäännösten lähtökohtana on, että luontoa muuttava toiminta on alueilla kielletty. Uuden luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin mukaisesti alueilla ei esimerkiksi saa rakentaa rakennuksia, rakennelmia eikä teitä eikä ottaa maa-aineksia tai kaivoskivennäisiä eikä vahingoittaa maata tai kallioperää.

Uuden luonnonsuojelulain 50 §:n mukaisesti kansallis- ja luonnonpuistoissa ovat 49 §:n estämättä sallittuja sellaiset toimenpiteet, joita luonnonsuojelualan asianmukainen hoito tai käyttö edellyttää ja jotka eivät vaaranna alueen perustamistarkoitusta. Alueilla saa esimerkiksi rakentaa, entistää ja kunnostaa alueen hoitoa, valvontaa, tutkimusta, yleisön opastamista ja kävijäturvallisuutta sekä retkeilyä ja alueeseen tutustumista varten tarpeellisia rakennuksia, rakennelmia ja polkuja; rakentaa sellaisen tien, joka on tarpeen alueen opastustoiminnan kannalta; sekä käyttää ja kunnostaa alueella olevia teitä, yhdyskuntateknisiä rakenteita sekä näihin liittyviä laitteita. Säännöksen tarkoittamia yhdyskuntateknisiä rakenteita ovat sähkö-, kaapeli- ja puhelinlinjat sekä esimerkiksi tietoliikenne-, energia-, vesi- tai jätevesihuoltoon liittyvät rakenteet.

Uuden luonnonsuojelulain 50 §:n nojalla kansallis- ja luonnonpuistoissa olemassa olevia yhdyskuntateknisiä rakenteita saa siis käyttää ja kunnostaa, eikä toiminta edellytä Metsähallituksen lupaa. Uusia rakenteita ei kansallis- ja luonnonpuistoihin voi kuitenkaan rakentaa. Uuden luonnonsuojelulain 51 §:ssä on määritelty toimet, joihin Metsähallitus voi myöntää lupia. Säännöksessä ei ole annettu Metsähallitukselle toimivaltaa yhdyskuntateknisten rakenteiden rakentamista koskevan luvan myöntämiseen. Kansallis- ja luonnonpuistoja ei pidetä soveltuvina alueina rakentami-

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

seen, vaan tarvittavat hankkeet tulee lähtökohtaisesti toteuttaa kansallis- ja luonnonpuistojen ulkopuolella.

Uuden luonnonsuojelulain mukaan kaikki luvat rauhoitussäännöksistä poikkeamiseen myöntää 51 §:n nojalla Metsähallitus. Valiokunta täsmentää, että jos tulevaisuudessa ilmenee sellaisia yhteiskunnallisesti merkittäviä tarpeita tai kansallis- tai luonnonpuistojen perustamistarkoituksen kannalta edullisia toimia, joita uuden luonnonsuojelulain 50 tai 51 §:n säännökset eivät salli, on näiden salliminen tarvittaessa mahdollista lakimuutoksella eli tästä tulisi säätää kyseistä aluetta koskevassa laissa. Kansallispuistojen perustamissäännöksissä on jo esimerkiksi sallittu elinkeinotoimintaa Pallas-Yllästunturin ja Kolin kansallispuistoissa. Myös käsiteltävänä olevassa esityksessä ehdotetaan Kolin kansallispuiston rauhoitussäännöksiin sisällytettäväksi sähkölinjojen maakaapelointia koskeva säännös, koska Metsähallitus on ennakoinut maakaapelointihankkeiden olevan lähitulevaisuudessakin Kolin kansallispuiston alueella tarpeellisia. Uusien yhdyskuntateknisten rakenteiden tai muiden rakennushankkeiden osalta on kuitenkin tapauskohtaisesti arvioitava niiden tarve yleisen edun kannalta, mahdolliset toteuttamisvaihtoehdot sekä vaikutukset alueiden perustamistarkoitukseen. Pääosa kansallis- ja luonnonpuistojen alueista sisältyy myös Suomen Natura 2000 -verkostoon, joten Natura-alueita koskeva sääntely on aluekohtaisia hankkeita harkittaessa otettava huomioon.

Metsästys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että metsästystä koskevat aluekohtaiset erityissäännökset säilytetään pääasiassa ennallaan. Metsästysoikeudet on säilytetty esityksessä pääosin nykyisellään niitä laajentamatta tai vastaavasti asettamatta oikeuksille tiukempia rajoituksia. Oulangan kansallispuistossa hirvenmetsästyksen alue kuitenkin laajenee hieman säännöksen selkeyttämisen vuoksi. Hirvenajo ehdotetaan esityksessä säilytettävän nykytilan mukaisesti kiellettyinä Nuuksion ja Kolin kansallispuistoissa puistojen korkeiden kävijämäärien vuoksi. Uuden luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla Metsähallitus voi kuitenkin myöntää lupia Nuuksion ja Kolin kansallispuistoon hirven ja valkohäntäkauriin poistoon, jos se on tarpeen hirvieläinten liikenteelle aiheuttamien vahinkojen torjumiseksi. Lisäksi Sodankylässä sijaitsevan Sompion luonnonpuiston riekon ansapyyntin sallivasta poikkeuksesta ehdotetaan luovuttavaksi, koska riekon ansapyynti on metsästyslainsäädännössä sallittu vain Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kuntien alueella.

Uusi luonnonsuojelulaki antaa Metsähallitukselle toimivallan antaa poikkeuksia lain 49 §:ssä säädetyistä kielloista. Eliölajien yksilöiden lukumäärän vähentäminen voidaan sallia, jos laji on tullut liian runsaslukaiseksi tai muutoin vahingolliseksi luonnonsuojelualueen suojeluarvojen turvaamisen kannalta. Metsästyslain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettujen riistaeläinlajien yksilöiden poistaminen alueelta voidaan sallia myös luonnonsuojelualueen ulkopuolisista tarpeista johtuen eli kun yksilöt aiheuttavat ilmeisen uhan ihmisen turvallisuudelle tai uhkaavat aiheuttaa omaisuudelle merkittävää taloudellista vahinkoa. Käytännössä tätä sovelletaan hirvieläinten liikenteelle aiheuttamien vahinkojen torjumiseen, harmaahylkeiden kaupalliselle kalastukselle aiheuttamien vahinkojen ehkäisemiseen, suurpetojen karja- tai porotaloudelle aiheuttamien vahinkojen rajoittamiseen sekä vaaraa aiheuttavien karhu- ja susiyksilöiden poistamiseen. Metsähallituksen poikkeuslupan lisäksi on oltava metsästyslain, mahdollisesti poliisilain mukainen lupa.

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

Hirvenajon kieltö Nuuksion kansallispuistossa

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on esitetty, että uuden luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 10 kohdan mukainen hirven ja valkohäntäkauriin ajo tulisi sallia myös Nuuksion kansallispuistossa, jossa se on tällä hetkellä kielletty ja myös hallituksen esityksen mukaan ehdotettu kiellettäväksi.

Valiokunta toteaa, että tutkimustietoa kansallispuistojen hirvieläinpopulaatioiden vaikutuksista lähialueiden liikenneonnettomuuksien määrään on käytettävissä verrattain vähän, eikä uutta selvitystä ole vuoden 2006 selvityksen jälkeen laadittu. Uudellamaalla on Suomessa keskimääräistä korkeammat liikennemäärät sekä keskimääräistä tiheämpi valkohäntäkauriskanta. Kuten vuoden 2006 selvityksessä on todettu, eniten hirvieläinonnettomuuksia tapahtuu Uudellamaalla siellä, missä hirvieläimiä ja liikennettä ylipäättään on runsaasti suojelualueista riippumattomissa paikoissa. Hirvieläinten erityistä kerääntymistä kansallispuistoihin ei tähän mennessä tutkimustiedon valossa ole osoitettu. Se, että Nuuksion kansallispuiston ympäristössä sijaitsevilla runsasliikenteisillä teillä sattuu onnettomuuksia enemmän kuin Suomessa keskimäärin, ei ilman tarkempaa selvitystä kerro onnettomuuksien johtuvan kansallispuistosta. Luonnonvarakeskuksen tutkimuksessa hirvieläinten vaikutuksista yhteiskuntaan, elinkeinoihin ja ekosysteemiin (38/2021) todetaan valkohäntäpeuraonnettomuuksien määrän seuranneen selvästi kannan kasvua 2010-luvulla ja kauris- ja peuraonnettomuuksia tapahtuneen eniten Varsinais-Suomen ja Uudenmaan ELY-keskusten alueilla, joilla niiden osuus oli noin 22—26 % koko maan onnettomuuksista. Valtaosa Nuuksion kansallispuiston lähialueilla tapahtuneista hirvieläimiin liittyneistä liikenneonnettomuuksista on sattunut valkohäntäkauriin kanssa. Valkohäntäkauriin kanta on Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan kasvanut yli 100 000 yksilöön.

Valiokunta pitää hirvieläinonnettomuuksien määrän kasvua hyvin huolestuttavana ja korostaa, että Metsähallitus voi uuden luonnonsuojelulain mukaan myöntää liikenneturvallisuuden vuoksi luvan hirven ja valkohäntäkauriin ajoon Nuuksion kansallispuiston alueella, jos kannan hallinnan mahdollisuudet kansallispuiston ulkopuolella ovat liikenneturvallisuuden näkökulmasta riittämättömiä. Metsähallitus arvioi luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisessa lupaharkinnassaan, voidaanko hirvieläinten metsästystä tai ajoa nimenomaisesti kansallispuiston alueella pitää liikenneturvallisuuden kannalta tarpeellisena.

Valiokunta katsoo, että kun uusi luonnonsuojelulaki siten sisältää jo säännöksen liikenneturvallisuuden tarpeisiin reagoimiseen, ei hirven ja valkohäntäkauriin ajon sallimiselle uuden luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 10 kohdan nojalla ole erikseen tarvetta. Esitetyn sääntelyn puitteissa hirven ja valkohäntäkauriin ajoa tai muuta poistamista voidaan toteuttaa Nuuksion kansallispuistossa liikenneturvallisuuden (tai taloudellisen vahingon uhan) sitä edellyttäessä. Valiokunta korostaa, että uuden luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdan säännöksen tuleminen sovellettavaksi Nuuksion kansallispuistossa päinvastoin muuttaa tilannetta nykyiseen verrattuna sallivampaan suuntaan, mitä on pidettävä liikenneturvallisuuden kannalta myönteisenä.

Uuden luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdan säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että eläimen poistamisessa myös muut menetelmät kuin sen tappaminen olisivat lupaharkinnassa mahdollisia. Kyseinen lupa ei siten välttämättä tarkoita lupaa eläimen tappamiseen, vaan lupa on mahdollista myöntää esimerkiksi vain ajometsästykseen. Luonnonsuojelulain 51 §:n mu-

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

kaisessa luvassa tulee täyttyä poikkeuksen myöntämisen edellytykset, eli riistaeläinlajin tulee aiheuttaa uhkaa ihmisen turvallisuudelle tai merkittävän taloudellisen vahingon uhkaa.

Valiokunta toteaa vielä, että hirven ja valkohäntäkauriin laajamittainen ajo Nuuksion ja Kolin kansallispuistoissa olisi ristiriidassa alueiden runsaan ja erityisesti Nuuksiossa lähes ympärivuotisen virkistyskäytön kanssa. Nuuksion ja Kolin kansallispuistojen käyntimäärät ovat Suomen kansallispuistoista kolmanneksi ja neljänneksi suurimmat, ja Nuuksio on pääkaupunkiseudulla merkittävä lähivirkistysalue. Metsähallituksen kävijäseurantojen mukaan virkistyskäyttö Nuuksion kansallispuistossa on hyvin vilkasta vielä syys- ja lokakuussa ja myös talvikuukausina alueella on virkistyskäyttäjiä. Myös Koliella virkistyskäyttö jatkuu vilkkaimman heinäkuun jälkeen melko korkeana syys-lokakuulle. Koli on lisäksi pinta-alaltaan pieni, alle 3 000 hehtaaria, sekä muodoltaan pitkä ja kapea, mikä vaikeuttaa ajometsästyksen ja muun virkistyskäytön yhteensovittamista alueella. Vaikka ilman asetta tapahtuva hirven tai valkohäntäkauriin ajometsästys ei aiheuttaisi kansallispuistoissa suoranaista turvallisuusvaaraa, myös virkistyskäytölle aiheutuva muu häiriö on otettava aluekohtaisia rauhoitussäännöksiä harkittaessa huomioon.

Valiokunta katsoo, että erityisesti valkohäntäkauriin aiheuttamien liikenne-, sato- ja kasvillisuusvahinkojen hallinta on kansallispuistoissa tapahtuvaa metsästystä huomattavasti laajempi riistanhoidollinen kysymys ja edellyttää myös riistanhoidon toimintatapojen uudelleenarviointia. Lähikohtaisesti hirvieläinkantojen hallintaratkaisut toteutetaan kansallispuistojen ulkopuolella.

Nuuksion kansallispuiston mahdollinen laajentaminen Helsingin kaupungin omistuksessa oleville virkistysalueille on hallituksen esityksestä erillinen kysymys. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Nuuksion mahdollinen laajentaminen olisi pinta-alallisesti ja alueen eri käyttötarpeet huomioiden yhteiskunnallisesti niin merkittävä, että laajennus olisi tarpeen toteuttaa lailla. Nuuksion kansallispuistoa laajennettaessa lailla on myös kansallispuiston rauhoitussäännöksiä mahdollista tarkastella uudelleen.

Poronhoitoon liittyvät poikkeukset Mustarinnantunturin luonnonsuojelualueella

Valiokunta ehdottaa, että Mustarinnantunturin luonnonsuojelualueutta koskevaan lakiin lisätään siten kuin yksityiskohtaisista perusteluista tarkemmin ilmenee poronhoitoa koskeva poikkeus, jolla sallitaan järjestyssäännön mukaisesti poronhoitoon liittyvä poroaitojen ja muiden rakennelmien rakentaminen, puun ottaminen, leiriytyminen ja avotulen tekeminen. Vastaava poronhoitoa koskeva poikkeus on sisällytetty useisiin muihinkin hallituksen esitykseen sisältyviin lakiehdotuksiin, kuten 2., 3. ja 6. lakiehdotukseen. Kuten muillakin poronhoitoalueen luonnonsuojelualueilla, puunotosta peritään nykykäytännön mukaisesti maksu kulloinkin voimassa olevan Metsätalouden vähittäismyyntihinnaston mukaisesti. Tilapäinen leiriytyminen poronhoitotöiden yhteydessä voi tarvittaessa olla pidempiaikaista, kunhan leiriytyminen ei ole luonteeltaan pysyvää ja leiriytymisrakenteet tehdään väliaikaisiksi. Säännöksessä mainitut toimenpiteet eivät edelleenkään edellytä Metsähallituksen lupaa. Paliskunnilla on luonnonsuojelualueilla kumotun porotilalain (590/1969) nojalla perustettuja paimentopaikkoja, joilla sijaitsee säännöksessä tarkoitettuja kämppejä. Kämppien rakentaminen jatkossakin kohdistuu näille paimentopaikoille. Paimentopaikkojen ulkopuolella poronhoidon edellyttämien rakenteiden rakentaminen tapahtuu Metsähallituksen maanhaltijan suostumuksella nykykäytännön mukaisesti.

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen tehtävät

Voimassa olevissa asetuksissa on säädetty Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen toiminnasta hieman toisistaan poikkeavin säännöksin. Osassa alueita toimet edellyttävät nykyisellään Metsähallituksen lupaa, osassa eivät. Hallituksen esityksessä ehdotettava säännös yhtenäistää sääntelyä alueiden välillä. Esityksessä ehdotetaan tietyissä valtion raja- ja merialueilla sijaitsevista kansallispuistoissa sallittavaksi Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien edellyttämä toiminta ja sen kehittäminen. Valiokunta pitää tätä välttämättömänä viitaten luonnonsuojelulakia koskevassa mietinnössään (YmVM 17/2022 vp — HE 76/2022 vp) ehdottamiin pykälämuutoksiin koskien Rajavartiolaitoksen harjoitus- ja koulutustoiminnan sallimista valtion muilla luonnonsuojelualueilla. Muutoksen tarkoituksena oli varmistaa muuttuneessa turvallisuustilanteessa se, että Rajavartiolaitos voi hoitaa lakisääteiset tehtävänsä kaikissa olosuhteissa.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta

4 b §. Uuden luonnonsuojelulain (9/2023) säätämisen yhteydessä poistettiin kaksi pykälää, mikä johdosta lain pykälänumerointi muuttui hallituksen esitykseen verrattuna kahta pienemmäksi pykälästä 66 alkaen. Valiokunta on siten muuttanut kaikkiin liitelakeihin sisältyvän viittauksen luonnonsuojelulain 135 §:ään viittaukseksi 133 §:ään.

2. Laki eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta

21 d §. Sama tekninen muutos kuin edellä.

3. Laki eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi annetun lain muuttamisesta

6 c §. Kuten edellä.

4. Laki Karkalin luonnonpuistosta annetun lain muuttamisesta

2 b §. Kuten edellä.

5. Laki Saaristomeren kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

1 c §. Kuten edellä.

6. Laki Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

6 c §. Kuten edellä.

7. Laki Tammisaaren saariston kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

1 d §. Kuten edellä.

8. Laki Torronsuon kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

2 b § Viittaussäännös. Kuten edellä.

9. Laki Perämeren kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

3 c § Viittaussäännös. Kuten edellä.

10. Laki Kolin kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

2 c § Viittaussäännös. Kuten edellä.

11. Laki Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

2 b § Viittaussäännös. Kuten edellä.

12. Laki Päijänteen kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

2 b § Viittaussäännös. Kuten edellä.

13. Laki Nuksion kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

2 b § Viittaussäännös. Kuten edellä.

14. Laki Valkmusan kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

2 b § Viittaussäännös. Kuten edellä.

15. Laki Ystävyyden puistosta annetun lain muuttamisesta

6 b § Viittaussäännös. Kuten edellä.

16. Laki Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

2 b § Viittaussäännös. Kuten edellä.

17. Laki Jonkerinsalon, Siikavaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueista annetun lain muuttamisesta

2 a § Rauhoitussäännökset. Valiokunta ehdottaa pykälään lisättäväksi uuden 4 momentin, joka sisältää poronhoitoa koskevan poikkeuksen, jonka mukaan sallittua on Mustarinnantunturin voimassa olevan järjestyssäännön mukaisesti poronhoitoon liittyvä poroaitojen ja muiden rakennel-

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

mien rakentaminen, puun ottaminen, leiriytyminen ja avotulen tekeminen. Vastaava poronhoitoa koskeva poikkeus on sisällytetty esimerkiksi 2., 3. ja 6. lakiehdotukseen.

2 b § Viittausäännös. Vastaava tekninen korjaus kuin edellä.

18. Laki Punkaharjun luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

2 b § Viittausäännös. Kuten edellä.

19. Laki Martinselkosen luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

2 b § Viittausäännös. Kuten edellä.

20. Laki Levanevan luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

2 b § Viittausäännös. Kuten edellä.

21. Laki Talaskankaan luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

2 b § Viittausäännös. Kuten edellä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Ympäristövaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 270/2022 vp sisältyvät 1.—21. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain (83/1938) 12 §:n 2 momentti ja 14–18 §,

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

muutetaan 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laeissa 1431/2004 ja 77/2005, sekä lisätään lakiin uusi 4 a ja 4 b § seuraavasti:

1 §

Sellaisen luonnonsuojelun aikaansaamiseksi, josta säädetään vuoden 1923 luonnonsuojelulaisessa (71/1923), perustetaan Mallan ja Pisavaaran luonnonpuistot.

— — — — —

4 a §

Mitä luonnonsuojelulain (9/2023) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista ja 50 §:n 1 momentin 1–3, 5–9 ja 11 kohdassa ja 2–5 momentissa sekä 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetuissa luonnonpuistoissa.

Luonnonsuojelulain 50 §:n 5 momentin mukaisesti Mallan luonnonpuistossa Metsähallitus voi rajoittaa porojen laiduntamista, jos se luonnontieteellisen tiedon pohjalta on välttämätöntä alueen lajien ja luontotyyppien turvaamiseksi. Poronhoidon rajoittaminen tulee toteuttaa siten, että vaikutukset saamelaiden oikeuteen ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ovat laajuudeltaan ja kestoaltaan mahdollisimman vähäisiä. Metsähallituksen tulee ennen rajoitustoimien toteuttamista yhteistyössä asianomaisen paliskunnan ja paikallisten saamelaisyhteisöjen kanssa arvioida rajoitustoimista aiheutuvat vaikutukset saamelaiskulttuurin toteuttamiselle sekä huomioida saamelaiden perinteinen tieto rajoitusten suunnittelussa. Paliskunnalla ja paikallisella saamelaisyhteisöllä on oikeus saada kirjallinen selvitys vaikutusten arvioinnista ennen poronhoitolain (848/1990) 53 §:n mukaisia neuvotteluja.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, Pisavaaran luonnonpuistossa saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppejä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Tässä laissa tarkoitetuissa luonnonpuistoissa on luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen poronhoitoalueella lisäksi oikeus luonnonpuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja luvansaaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöllä näiden kotikunnasta riippumatta.

4 b §

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelun alueella, 59 §:ssä luonnonsuojelun alueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelun alueeseen sekä ~~135~~133 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetuissa luonnonpuistoissa.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

— — — — —

2.

Laki

eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain (634/1956) 21 §:n 2 momentti ja 23–27 §,
muutetaan 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on osaksi laissa 485/1989, sekä
lisätään lakiin uusi 21 a–21 e § ja liite seuraavasti:

1 §

Sellaisen luonnonsuojelun aikaansaamiseksi, josta säädetään vuoden 1923 luonnonsuojelulais-
sa (71/1923), perustetaan jäljempänä mainitut valtion alueet luonnonsuojelualueiksi seuraavasti:

1) luonnonpuistoiksi:

- a) Vaskijärven alue Yläneen kunnassa Vaskijärven luonnonpuistoksi;
- b) Vesijaon alue Padasjoen kunnassa Vesijaon luonnonpuistoksi;
- c) Sinivuoren alue Längelmäen kunnassa Sinivuoren luonnonpuistoksi;
- d) Häädetkeitaan alue Parkanon ja Karvian kunnissa Häädetkeitaan luonnonpuistoksi;
- e) Salamanperän alue Kivijärven kunnassa Salamanperän luonnonpuistoksi;
- f) Ulvinsalon alue Kuhmon kunnassa Ulvinsalon luonnonpuistoksi;
- g) Paljakan alue Puolangan kunnassa Paljakan luonnonpuistoksi;
- h) Runkauksen alue Simon ja Tervolan kunnissa Runkauksen luonnonpuistoksi;
- i) Maltion alue Savukosken kunnassa Maltion luonnonpuistoksi;
- j) Sompion alue Sodankylän kunnassa Sompion luonnonpuistoksi;
- k) Kevojoen alue Utsjoen kunnassa Kevon luonnonpuistoksi;

2) kansallispuistoiksi:

- a) Liesjärven alue Tammelan kunnassa Liesjärven kansallispuistoksi;
 - b) Linnansaaren alue Rantasalmen kunnassa Linnansaaren kansallispuistoksi;
 - c) Petkeljärven alue Ilomantsin kunnassa Petkeljärven kansallispuistoksi;
 - d) Pyhähäkin alue Saarijärven kunnassa Pyhä-Häkin kansallispuistoksi;
 - e) Rokuanvaaran alue Vaalan kunnassa Rokuan kansallispuistoksi;
 - f) Oulangan alue Kuusamon ja Sallan kunnissa Oulangan kansallispuistoksi;
 - g) Lemmenjoen alue Inarin kunnassa Lemmenjoen kansallispuistoksi.
- — — — —

21 a §

Mitä luonnonsuojelulain (9/2023) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista ja 50 §:n 1 momentin 1–3, 5–9 ja 11 kohdassa ja 2–5 momentissa sekä 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetuissa luonnonpuistoissa.

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään, Kevon luonnonpuistossa ne, joiden kotikunnan alueella luonnonpuisto sijaitsee, saavat Metsähallituksen luvalla rakentaa luontaiselinkeinojen harjoittamista varten tarpeellisia turvekammeja.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, Kevon luonnonpuistossa riekkoa saavat pyydystää ansapyynnillä ne, joiden kotikunnan alueella luonnonpuisto sijaitsee.

Runkauksen, Maltion, Sompion ja Kevon luonnonpuistoissa saavat luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisesti marjoja ja sieniä poimia luonnonsuojelulain 56 §:n 1 momentin mukaisten liikkumisrajoitusten estämättä ne, joiden kotikunnan alueella luonnonpuisto sijaitsee.

Kevon luonnonpuistossa saavat luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisesti kalastaa luonnonsuojelulain 56 §:n 1 momentin mukaisten liikkumisrajoitusten estämättä ne, joiden kotikunnan alueella luonnonpuisto sijaitsee.

Sompion luonnonpuistossa sijaitsevassa Sompiojärven saa luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisesti kalastaa luonnonsuojelulain 56 §:n 1 momentin mukaisten liikkumisrajoitusten estämättä sekä harjoittaa muutakin kalastusta luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisesti.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, poronhoitoalueella sijaitsevilla luonnonpuistoissa saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppiä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on poronhoitoalueella lisäksi oikeus luonnonpuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja luvansaaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä näiden kotikunnasta riippumatta.

21 b §

Mitä luonnonsuojelulain 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetuissa kansallispuistoissa.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, Lemmenjoen kansallispuistossa niillä, joiden kotikuntaan kansallispuisto sijoittuu, on oikeus kotikunnassaan metsästää metsästyslain (615/1993) mukaisesti.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, Oulangan kansallispuistossa niillä, joiden kotikuntaan kansallispuisto sijoittuu, on oikeus kotikunnassaan metsästää metsästyslain mukaisesti sutta ja karhua koko kansallispuiston alueella sekä pienriistaa ja hirveä liitteessä olevassa kartassa osoitetuilla Kitkanniemen ja aapaosan alueilla. Kuusamon yhteismetsän osakkailla on kotikunnasta riippumatta oikeus metsästää hirveä mainitussa kartassa osoitetulla Kitkanniemen alueella.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, poronhoitoalueella sijaitsevilla kansallispuistoissa saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppiä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Poiketen siitä, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, Oulangan kansallispuistossa saa harjoittaa maastoliikennettä poronhoitotehtävissä lumettomassa maastossa vain kansallispuiston huoltoväylillä. Metsähallitus voi sallia maastoliikennettä poronhoitotehtävissä lumettomassa maastossa myös muualla kuin huoltoväylillä Metsähallituksen erikseen

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

osoittamilla alueilla. Metsähallituksen tulee maastoliikenteelle sallittujen alueiden suunnittelussa varmistaa riittävä vuorovaikutus asianomaisten paliskuntien kanssa. Lupa maastoliikenteeseen poronhoitotehtävissä annetaan määräaikaisena ja se saa olla voimassa enintään kymmenen vuotta kerrallaan.

Luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on poronhoitoalueella lisäksi oikeus kansallispuistossa toimivan paliskunnan osakkaila ja luvansaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämillä henkilöillä näiden kotikunnasta riippumatta.

Lemmenjoen kansallispuistossa saa käyttää ja pitää kunnossa Jäkäläpään ja Martiniiskonpalon lentopaikkoja.

Oulangan kansallispuistossa ne, joiden kotikuntaan kansallispuiston Kitkanniemen alue sijoittuu, saavat leiriytyä tilapäisesti kalastusta varten Kitkanniemen alueella.

21 c §

Lemmenjoen kansallispuistossa saa kaivoslain (621/2011) mukaisesti huuhtoa kultaa perinteisin menetelmin ilman konevoimaa sekä Metsähallituksen luvalla rakentaa mainitun lain 26 §:n 2 momentissa tarkoitettua rakennuksen tai rakennelman kullanhuuhdontaa varten. Kullanhuuhdonalla ei saa vaarantaa kansallispuiston perustamistarkoitusta.

Metsähallitus saa luovuttaa Kevon luonnonpuistosta puuta kotitarvekäyttöön luonnonpuistoon rajautuvien kiinteistöjen haltijoille sekä Lemmenjoen kansallispuistosta kansallispuiston sisäpuolella sijaitsevien kiinteistöjen haltijoille.

Sompion luonnonpuiston rauhoitus ei ole esteenä Lokan tekoaltaan säännöstelylle.

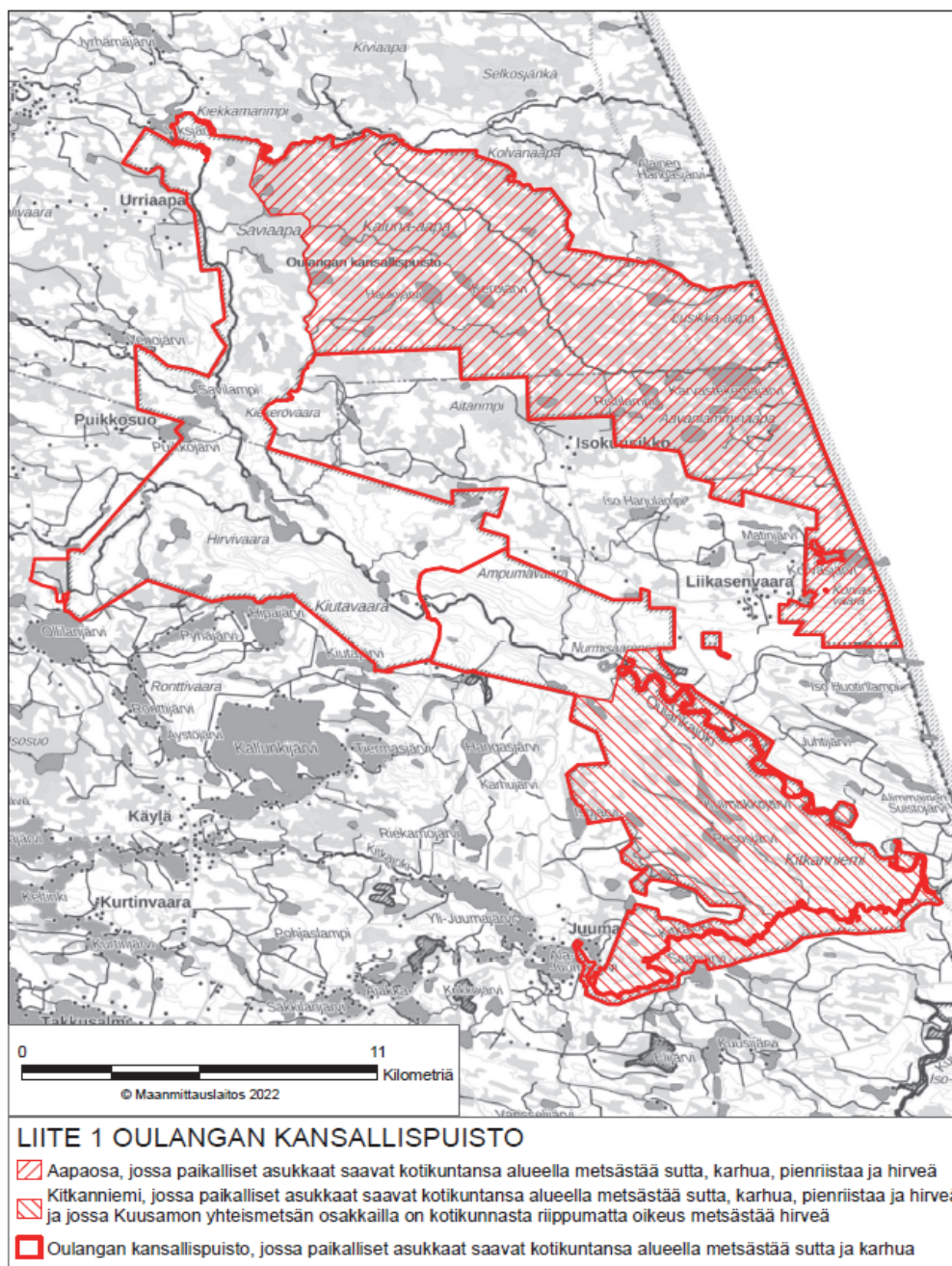
21 d §

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä ~~135~~133 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetuissa kansallispuistoissa ja luonnonpuistoissa.

21 e §

Oulangan kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä Metsähallituksen tueksi voidaan asettaa kansallispuiston neuvottelukunta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään neljätoista jäsentä, jotka samoin kuin heidän henkilökohtaiset varajäsenensä Metsähallitus kutsuu neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa tulee olla ympäristöministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, asianomaisten kuntien ja paliskuntien, Puolustusvoimien, paikallisten luonnonsuojelua, riistanhoitoa, kalatalousalueita, asukkaita sekä elinkeinoja edustavien yhteisöjen ja retkeilyjärjestöjen edustus. Metsähallitus toimii neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi annetun lain (674/1981) 6–10 §,
muutetaan 1 §:n johdantokappale ja 2 §:n johdantokappale sekä
lisätään lakiin uusi 6 a–6 c § seuraavasti:

1 §

Vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukaisiksi kansallispuistoiksi muodostetaan seuraavat alueet:

2 §

Luonnonpuistoiksi muodostetaan seuraavat alueet:

6 a §

Mitä luonnonsuojelulain (9/2023) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tämän lain 1 §:ssä tarkoitetuissa kansallispuistoissa.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, Riisitunturin kansallispuistossa niillä, joiden kotikuntaan kansallispuisto sijoittuu, on oikeus kotikunnassaan metsästää metsästyslain (615/1993) mukaisesti.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, Itäisen Suomenlahden kansallispuistossa niillä, joiden kotikuntaan kansallispuisto sijoittuu, on oikeus kotikunnassaan metsästää metsästyslain mukaisesti hirveä sekä pienriistaa.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, poronhoitoalueella sijaitsevilla kansallispuistoissa saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppejä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on poronhoitoalueella lisäksi oikeus kansallispuistossa toimivan paliskunnan osakkaille ja luvansaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä näiden kotikunnasta riippumatta.

Kaloja saa istuttaa Salamajärven kansallispuistossa sijaitsevilla Koirajärvissä.

Tämän lain 1 §:ssä tarkoitetuissa kansallispuistoissa saa harjoittaa Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien edellyttämää toimintaa ja kehittää sitä.

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

6 b §

Mitä luonnonsuojelulain 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista ja 50 §:n 1 momentin 1–3, 5–9 ja 11 kohdassa ja 2–5 momentissa sekä 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tämän lain 2 §:ssä tarkoitetuissa luonnonpuistoissa.

Tämän lain 2 §:ssä tarkoitetuissa luonnonpuistoissa saavat luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisesti marjoja ja sieniä poimia luonnonsuojelulain 56 §:n 1 momentin mukaisten liikkumisrajoitusten estämättä ne, joiden kotikunnan alueella suojelualue sijaitsee.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, poronhoitoalueella sijaitsevilla luonnonpuistoissa saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppejä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on poronhoitoalueella lisäksi oikeus luonnonpuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja luvansaaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämillä henkilöillä näiden kotikunnasta riippumatta.

6 c §

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä ~~135~~133 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tämän lain 1 ja 2 §:ssä tarkoitetuissa kansallispuistoissa ja luonnonpuistoissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

Karkalin luonnonpuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Karkalin luonnonpuistosta annetun lain (432/1964) 3 ja 4 §,

muutetaan 1 ja 2 § sekä

lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

1 §

Sellaisen luonnonsuojelun aikaansaamiseksi, josta säädetään vuoden 1923 luonnonsuojelulais-
sa (71/1923), muodostetaan valtiolle kuuluva osa Lohjan kaupungissa olevasta Karkalinniimestä
Karkalin luonnonpuistoksi.

2 §

Karkalin luonnonpuisto käsittää Lohjan kaupungissa Karkalinniimestä noin 103 hehtaarin laa-
juisen kiinteistön 444-891-1-2.

2 a §

Mitä luonnonsuojelulain (9/2023) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista ja 50 §:n 1 mo-
mentin 1–3, 5, 7–9 ja 11 kohdassa ja 2–4 momentissa sekä 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koske-
vista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa luonnonpuistossa.

Karkalin luonnonpuistossa saa käyttää alueen viljelyksiä ja niittyjä sekä ottaa siihen tarpeelli-
sia aidas- ja latopuita.

2 b §

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56
§:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta,
58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelun alueella, 59 §:ssä luonnonsuojelun alueen rajo-
jen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelun aluee-
seen sekä ~~135~~133 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa luon-
nonpuistossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

Saaristomeren kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Saaristomeren kansallispuistosta annetun lain (645/1982) 2–5 §, sellaisena kuin niis-
tä on 3 § laissa 130/1991,
muutetaan 1 §, sellaisena kuin se on laissa 130/1991, ja
lisätään lakiin uusi 1 a–1 c § seuraavasti:

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

1 §

Saaristomeren luonnon ja kulttuurin suojelemiseksi, niihin liittyvien perinteisten luonnonkäyttötapojen turvaamiseksi, elävän saaristoyhteisön säilyttämiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja yleistä luonnonharrastusta varten on vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Saaristomeren kansallispuisto. Kansallispuisto koostuu valtion omistamista, liitteenä olevassa kartassa punaisella katkoviivalla rajatulla alueella (*yhteistoiminta-alueella*) Kemiönsaaren kunnassa ja Paraisten kaupungissa olevista maa- ja vesialueista lukuun ottamatta Puolustusvoimien hallinnassa olevia alueita.

1 a §

Mitä luonnonsuojelulain (9/2023) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

Metsähallituksen luvalla kansallispuistossa voi tehdä muinaismuistolain (295/1963) mukaisia tutkimuksia.

Metsähallitus voi määräämillään ehdoilla luovuttaa kotitarvekäyttöön kansallispuiston yhteistoiminta-alueella asuville ja erityisestä syystä muillekin saaristolaisille kansallispuiston alueelta puuta ja karjan rehua.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, Saaristomeren kansallispuistossa yhteistoiminta-alueeseen kokonaan tai osittain kuuluvissa kylissä vakinaisesti asuville on oikeus Metsähallituksen luvalla metsästää metsästyslain (615/1993) mukaisesti.

1 b §

Saaristomeren kansallispuistossa saa harjoittaa Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien edellyttämää toimintaa ja kehittää sitä.

1 c §

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määräämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä ~~135~~133 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun lain (228/1983) 3–5 §,

muutetaan 1 ja 6 § ja

lisätään lakiin uusi 6 a–6 d § seuraavasti:

1 §

Vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) nojalla muodostetaan Inarin, Savukosken ja Sodankylän kunnissa sijaitsevaan Koilliskairaan noin 253 000 hehtaarin suuruinen alue, joka käsittää liitteenä olevassa kartassa punaisella katkoviivalla merkityn rajauksen sisällä olevat valtion omistamat alueet. Suojelualueen nimi on Urho Kekkosen kansallispuisto.

6 §

Mitä luonnonsuojelulain (9/2023) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, kansallispuistossa niillä, joiden kotikuntaan kansallispuisto sijoittuu, on oikeus kotikunnassaan metsästää metsästyslain (615/1993) mukaisesti.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, kansallispuistossa saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppejä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on lisäksi oikeus kansallispuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja luvansaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöllä näiden kotikunnasta riippumatta.

Metsähallitus voi myöntää kalakantojen kestävyysperustuvien kiintiöiden sallimissa rajoissa kalastuslupia Suomujokeen niille, joiden kotikunta on Sodankylän kunta sekä Nuorttijokeen niille, joiden kotikunta on Savukosken kunta. Jos kiintiöt sen edelleen sallivat, Metsähallitus voi myöntää kyseisiin jokiin kalastuslupia myös muille kotikunnasta riippumatta.

6 a §

Urho Kekkosen kansallispuistossa saa kaivoslain (621/2011) mukaisesti huuhtoa kultaa perinteisin menetelmin ilman konevoimaa. Kallanhuuhdonalla ei saa vaarantaa kansallispuiston perustamistarkoitusta.

6 b §

Kansallispuistossa saa harjoittaa Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien edellyttämää toimintaa ja kehittää sitä.

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

6 c §

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöistä valtion luonnonsuojelun alueella, 59 §:ssä luonnonsuojelun alueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelun alueeseen sekä ~~135~~133 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

6 d §

Urho Kekkosen kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä on Metsähallituksen apuna kansallispuiston neuvottelukunta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään neljätoista jäsentä, jotka samoin kuin heidän henkilökohtaiset varajäsenensä Metsähallitus kutsuu neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa tulee olla ympäristöministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, Saamelaiskäräjien, asianomaisten kuntien ja paliskuntien, Puolustusvoimien, paikallisten luonnonsuojelun, riistanhoitoa, kalatalousalueita, asukkaita ja elinkeinoja edustavien yhteisöjen sekä retkeilyjärjestöjen edustus. Metsähallitus toimii neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

Tammisaaren saariston kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Tammisaaren saariston kansallispuistosta annetun lain (485/1989) 2–5 §,

muutetaan 1 § ja liite sekä

lisätään lakiin uusi 1 a–1 d § ja liite 2 seuraavasti:

1 §

Suomenlahden saaristo- ja meriluonnon edustavan osan säilyttämiseksi sekä ympäristöntutkimuksen ja luonnonharrastuksen edistämiseksi perustetaan Raaseporin kaupunkiin valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Tammisaaren saariston kansallispuisto. Alueen pinta-ala on noin 3 900 hehtaaria ja sen rajat on merkitty punaisella katkoviivalla liitteessä 1 olevaan karttaan.

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

1 a §

Mitä luonnonsuojelulain (9/2023) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, kansallispuistossa on Raaseporin kaupungin saariston kehityksen edistämiseksi annetun lain (494/1981) 9 §:ssä tarkoitetun saaristo-osan asukkailla oikeus metsästää vesilintuja metsästyslain (615/1993) mukaisesti liitteessä 2 olevassa kartassa osoitetuilla Jussarön eteläpuolisilla saarilla ja luodoilla.

1 b §

Tammisaaren saariston kansallispuistossa saa harjoittaa Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien edellyttämää toimintaa ja kehittää sitä.

1 c §

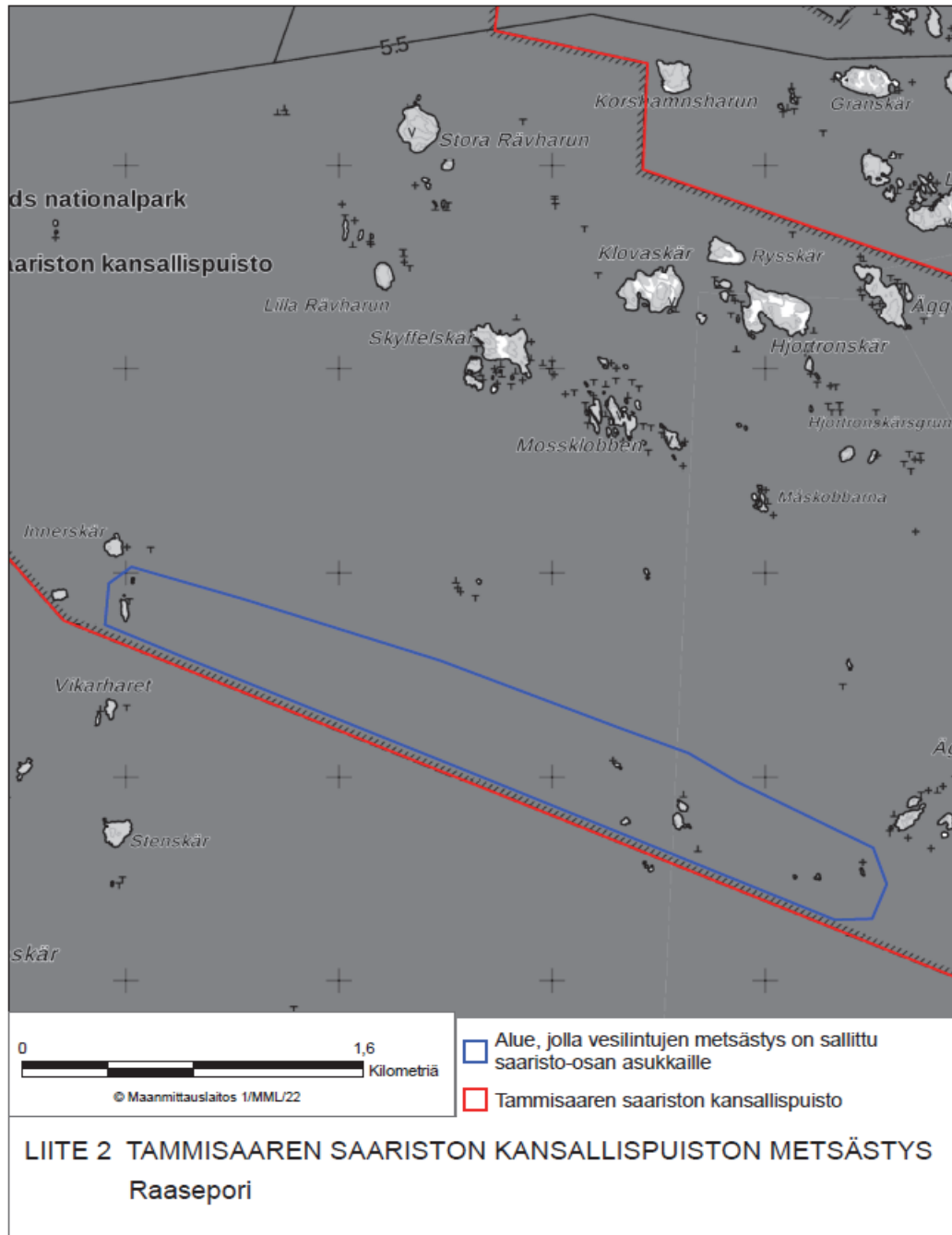
Tammisaaren saariston kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä voidaan Metsähallituksen avuksi asettaa kansallispuiston neuvottelukunta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään kymmenen jäsentä, jotka samoin kuin heidän henkilökohtaiset varajäsenensä Metsähallitus kutsuu neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa tulee olla ympäristöministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, asianomaisten kuntien, paikallisten luonnonsuojelua, riistanhoitoa, asukkaita ja elinkeinoja edustavien yhteisöjen sekä retkeilyjärjestöjen edustus. Metsähallitus toimii neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä.

1 d §

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä ~~135~~133 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

Torronsuon kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Torronsuon kansallispuistosta annetun lain (169/1990) 2 §:n 2–4 momentti ja 3–5 §, *muutetaan* 1 § sekä *lisätään* lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Etelä-Suomelle tyypillisen suoluonnon suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan Tammelan kuntaan valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Torronsuon kansallispuisto.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (9/2023) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöistä valtion luonnonsuojelun alueella, 59 §:ssä luonnonsuojelun alueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelun alueeseen sekä ~~135~~133 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.

Laki

Perämeren kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Perämeren kansallispuistosta annetun lain (537/1991) 2 §:n 2 ja 3 momentti ja 4–6 §, *muutetaan* 1 ja 3 § sekä

lisätään lakiin uusi 3 a–3 c § seuraavasti:

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Perämeren ulkosaariston ja meriluonnon suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan Kemin ja Tornion kaupunkiin valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Perämeren kansallispuisto.

3 §

Kalastus

Kalastuslain (379/2015) 8 §:ssä säädetty oikeus kalastaa yleisellä vesialueella on voimassa kaikilla Perämeren kansallispuistoon kuuluvilla vesialueilla.

3 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (9/2023) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään, kansallispuistossa saa rakentaa ja pitää kunnossa kalastusta, rajanvartointia ja meripelastusta varten tarpeellisia rakennuksia ja rakennelmia sekä entistää, pitää kunnossa ja käyttää alueen perinteiseen käyttöön liittyviä rakennuksia ja rakennelmia.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 51 §:ssä säädetään, kansallispuistossa saa Metsähallituksen luvalla syventää ja ruopata vesikulkuväyliä.

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

3 b §

Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle sallitut toimet

Perämeren kansallispuistossa saa harjoittaa Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle säädettyjen tehtävien edellyttämää toimintaa ja kehittää sitä.

3 c §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä ~~135~~133 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

Kolin kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Kolin kansallispuistosta annetun lain (581/1991) 2 §:n 2 ja 3 momentti ja 3–5 §, *muutetaan* 1 § sekä

lisätään lakiin uusi 2 a–2 c § seuraavasti:

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Edustavan pohjoiskarjalaisen vaara-alueen, vanhojen metsien ja niiden eliöstön sekä Kolin kansallismaiseman keskeisen osan suojelemiseksi, kaskitalouden luomien maisemien ja kasviyhdyskuntien ylläpitämiseksi sekä ympäristöntutkimusta, ympäristövalistusta ja luonnonharrastuk-

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

sen edistämistä varten perustetaan Lieksan kaupunkiin valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Kolin kansallispuisto.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (9/2023) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista ja 50 §:n 1 momentin 1–5, 7, 9 ja 11 kohdassa ja 2–4 momentissa sekä 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetään, kansallispuiston alueella olevan ilmajohdon saa Metsähallituksen luvalla sijoittaa maahan olemassa olevaan johtokäytävään. Metsähallitus voi antaa luvan sijoittaa johdon johtokäytävän ulkopuolelle, jos se olisi johdon sijoittamisesta aiheutuvien kustannusten tai luonnonarvojen turvaamisen kannalta tarpeen.

2 b §

Matkailupalvelujen turvaaminen

Kolin matkailukeskuksen alueella saa rauhoitussäännösten estämättä ylläpitää kansallispuiston matkailua palvelevan hotellin majoitus-, ravintola- ja muita palvelutiloja sekä olemassa olevia laskettelurinteitä sekä kunnostaa ja rakentaa laskettelurakennelmia. Rakentaminen ei saa vaarantaa kansallispuiston perustamistarkoitusta tai suojeltujen luonnonarvojen säilymistä. Rakentamisen yhteydessä on myös varmistettava kansallispuiston maisemallisten sekä rakennetun ympäristön erityisarvojen säilyminen. Kansallispuistoa koskevien luonnonsuojelullisten erityisvaatimusten vuoksi edellä mainittujen matkailupalveluiden välittömät ja välilliset vaikutukset eivät saa olla laajuudeltaan tai nykyisestä tilasta niin poikkeavia, että ne muuttavat merkittävästi kansallispuiston luonnetta tai olosuhteita.

Kansallispuistoaluetta koskevat vuokrasopimukset jäävät voimaan kussakin sopimuksessa määrättyksi ajaksi. Sopimusten voimassaoloaikaa voidaan sopijaosapuolten niin päättäessä jatkaa.

2 c §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelun alueella, 59 §:ssä luonnonsuojelun alueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelun alueeseen sekä ~~135~~133 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

11.

Laki

Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistosta annetun lain (430/1993) 2 §:n 2–4 momentti ja 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Etelä-Suomessa erittäin edustavan suoluonnon ja lintujärven suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten perustetaan valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Puurijärven ja Isonsuon kansallispuisto, joka sijaitsee Huittisten ja Kokemäen kaupungeissa.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (9/2023) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

Kansallispuiston rauhoitussäännösten estämättä Puurijärvessä saa toteuttaa lintuvesien kunnostustoimenpiteitä.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöistä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen.

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

seen sekä ~~135~~133 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

Päijänteen kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Päijänteen kansallispuistosta annetun lain (432/1993) 2 §:n 2–4 momentti ja 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Edustavan suurjärvisaariston ja siihen kuuluvan ranta- ja metsäluonnon suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten samoin kuin virkistyksen ja retkeilyn tarpeisiin perustetaan valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Päijänteen kansallispuisto, joka sijaitsee Padasjoen, Asikkalan ja Sysmän kunnissa.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (9/2023) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä ~~135~~133 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

13.

Laki

Nuoksion kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Nuoksion kansallispuistosta annetun lain (118/1994) 2 §:n 2–4 momentti ja 3–5 §, *muutetaan* 1 § sekä

lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Uusmaalaisen saloluonnon, siihen kuuluvien järvien, kalliometsien, lehtojen, soiden, purojen ja jyrkänteiden suojelemiseksi sekä retkeilyä, opetusta ja tutkimusta varten perustetaan valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Nuoksion kansallispuisto, joka sijaitsee Vihdin ja Kirkkonummen kunnissa sekä Espoon kaupungissa.

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (9/2023) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista ja 50 §:n 1 momentin 1–5, 7–9 ja 11 kohdassa ja 2–4 momentissa sekä 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelun alueella, 59 §:ssä luonnonsuojelun alueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelun alueeseen sekä ~~135~~133 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

14.

Laki

Valkmusan kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Valkmusan kansallispuistosta annetun lain (635/1996) 2 §:n 2–3 momentti ja 3–5 §, *muutetaan* 1 § sekä

lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Etelä-Suomessa poikkeuksellisen edustavan suoluonnon suojelemiseksi, soiden ja niiden reu-nametsien eliölajien säilyttämiseksi sekä retkeilyä, opetusta ja tutkimusta varten perustetaan vuo-den 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Valkmusan kansallispuisto.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (9/2023) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kansallispuistossa.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelun alueella, 59 §:ssä luonnonsuojelun alueen rajo-jen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelun alueeseen sekä ~~135~~133 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettussa kan-sallispuistossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

15.

Laki

Ystävyyden puistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Ystävyyden puistosta annetun lain (488/1990) 5 §:n 3 momentti sekä 7–9 §,
muutetaan 2 § sekä

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

lisätään lakiin uusi 6 a ja 6 b § seuraavasti:

2 §

Uusien luonnonsuojelualueiden perustaminen

Ystävyyden puistoon kuuluviksi vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukaisiksi suojelualueiksi muodostetaan Kuhmon kaupunkiin:

— — — — —

6 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (9/2023) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tämän lain 2 §:ssä tarkoitetuilla luonnonsuojelualueilla.

Sen estämättä mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, niillä, joiden kotikuntaan luonnonsuojelualue sijoittuu, on oikeus kotikuntansa alueella metsästyslain (615/1993) mukaisesti metsästä:

- 1) Palosen ja Maariansärkkien luonnonsuojelualueella;
- 2) Lentuan luonnonsuojelualueella lukuun ottamatta alueella sijaitsevia saaria;
- 3) hirveä ja pienriistaa Elimyssalon luonnonsuojelualueella lukuun ottamatta Elimysjärven aluetta.

Metsähallitus voi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella.

6 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä ~~435~~133 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tämän lain 2 §:ssä tarkoitetuilla luonnonsuojelualueilla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

16.

Laki

Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueesta annetun lain (133/1991) 2 §:n 2 momentti ja 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

1 §

Luonnonsuojelualan perustamistarkoitus

Koillismaan luonnontilaisina ja erämaisina säilyneen vaara-, metsä- ja suoluonnon osien suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan valtion Kuusamon kunnassa omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualue.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (9/2023) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettulla luonnonsuojelualueella.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella on sallittua metsästää metsästyslain (615/1993) mukaisesti.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella saa leiriytyä tilapäisesti ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Metsähallitus voi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöistä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen.

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

seen sekä ~~135~~133 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetulla luonnonsuojelualueella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

17.

Laki

Jonkerinsalon, Siikavaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Jonkerinsalon, Siikavaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueista annetun lain (135/1991) 3–5 §,
muutetaan 1 §, sellaisena kuin se on laissa 513/2000, sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

1 §

Luonnonsuojelualueiden perustamistarkoitus

Itä- ja Pohjois-Suomen vaara-, metsä- ja suoluonnon luonnontilaisina ja erämaisina säilyneiden osien suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan valtion Kuhmon kaupungissa sekä Puolangan, Pudasjärven, Taivalkosken, Posion ja Kittilän kunnissa omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukaiset Jonkerinsalon, Siikavaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueet.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (9/2023) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetuilla luonnonsuojelualueilla.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella on sallittua metsästää metsästyslain (615/1993) mukaisesti.

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

Metsähallitus voi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, Mustarinnan-tunturin luonnonsuojelualueella saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppiä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen. (Uusi)

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä ~~135~~133 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetuilla luonnonsuojelualueilla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

18.

Laki

Punkaharjun luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Punkaharjun luonnonsuojelualueesta annetun lain (137/1991) 2 §:n 2 momentti ja 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

1 §

Luonnonsuojelualueen perustamistarkoitus

Edustavan pitkittäisharjusedustuksen ja kansallismaiseman suojelemiseksi sekä ympäristön- ja metsäntutkimusta, ympäristövalistusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten muodostetaan

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

valtion Savonlinnan kaupungissa omistamalle alueelle vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Punkaharjun luonnonsuojelualue.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (9/2023) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista ja 50 §:n 1 momentin 1–5, 7–9 ja 11 kohdassa ja 2–4 momentissa sekä 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettulla luonnonsuojelualueella.

Sen estämättä, mitä 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella saa tehdä muinaismuistolain (295/1963) mukaisia tutkimuksia.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella saa entistää ja kunnostaa rakennuksia ja rakennelmia.

Poiketen siitä, mitä luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentissa säädetään, Metsähallitus ei voi antaa lupaa malminetsintään Punkaharjun luonnonsuojelualueelle.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä ~~135~~133 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettulla luonnonsuojelualueella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

19.

Laki

Martinselkosen luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Martinselkosen luonnonsuojelualueesta annetun lain (598/1992) 2 §:n 2 ja 3 momentti sekä 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

1 §

Luonnonsuojelualan perustamistarkoitus

Pohjois-Kainuun luonnontilaisena ja erämaisena säilyneen metsä-, suo- ja pienvesistöluonnon suojelemiseksi ja säilyttämiseksi mahdollisimman luonnontilaisina sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan Suomussalmen kuntaan valtion omistamalle alueelle vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Martinselkosen luonnonsuojelualue.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (9/2023) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetulla luonnonsuojelualueella.

Sen estämättä mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella on oikeus kotikunnassaan niillä, joiden kotikuntaan luonnonsuojelualue sijoittuu, sekä riistakantojen salliessa myös muilla kotikunnasta riippumatta, metsästää hirveä ja pienriistaa.

Martinselkosen luonnonsuojelualueella on luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen oikeus luonnonsuojelualueella toimivan paliskunnan osakkailla ja luvansaajan tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöllä näiden kotikunnasta riippumatta.

Metsähallitus voi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella.

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä ~~135~~133 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetulla luonnonsuojelualueella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

20.

Laki

Levanevan luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Levanevan luonnonsuojelualueesta annetun lain (946/1993) 2 §:n 2 ja 3 momentti sekä 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

1 §

Luonnonsuojelualueen perustamistarkoitus

Etelä-Pohjanmaan luonnontilaisena säilyneen suoluonnon suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten perustetaan valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Levanevan luonnonsuojelualue, joka sijaitsee Kurikan kaupungissa ja Laihian kunnassa.

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (9/2023) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettulla luonnonsuojelualueella.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella saa metsästää hirveä.

Kivi- ja Levalammen tekojärven vedenkorkeutta saa säännöstellä säännöstelyluvan ehdoissa määritellyllä tavalla.

Metsähallitus voi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä ~~135~~133 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettulla luonnonsuojelualueella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

21.

Laki

Talaskankaan luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Talaskankaan luonnonsuojelualueesta annetun lain (258/1994) 2 §:n 2 ja 3 momentti sekä 3–5 §,
muutetaan 1 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

1 §

Luonnonsuojelun perustamistarkoitus

Pohjois-Savon ja Kainuun rajoilla lähes luonnontilaisena ja erämaisena säilyneen metsä-, suo- ja pienvesistöluonnon suojelemiseksi ja uhanalaisten eliöiden elinpaikkojen säilyttämiseksi osana maamme luonnon monimuotoisuuden suojelua perustetaan valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Talaskankaan luonnonsuojelualue, joka sijaitsee Sonkajärven ja Vieremän kunnissa sekä Kajaanin kaupungissa. Alue palvelee myös luonnon- ja ympäristöntutkimusta sekä opetusta.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (9/2023) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista sekä 50 ja 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetulla luonnonsuojelualueella.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella on sallittua metsästää hirveä ja pienriistaa.

Metsähallitus voi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella.

2 b §

Viittaussäännös

Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä ~~135~~133 §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetulla luonnonsuojelualueella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp

Helsingissä 15.2.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Hanna Kosonen kesk

varapuheenjohtaja Tiina Elo vihr

jäsen Petri Huru ps

jäsen Emma Kari vihr

jäsen Kai Mykkänen kok

jäsen Mikko Ollikainen r

jäsen Mauri Peltokangas ps

jäsen Juha Sipilä kesk

jäsen Hussein al-Taei sd

jäsen Katja Taimela sd

jäsen Ari Torniainen kesk

varajäsen Sari Multala kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp Vastalause 1

Vastalause 1

Perustelut

Kokoomuksen valiokuntaryhmä ei ole tyytyväinen esitykseen etenkin Nuuksion kansallispuiston infrastruktuurin rakentamisen ja palveluiden kehittämisen sekä ajometsästyksen rajoittamisen osalta.

Yhdyskuntatekniset rakenteet kansallispuistoissa

Asetuksen nojalla Metsähallituksen pitää pystyä antamaan infraan liittyviä lupia, mutta nyt asetusvaltuus kumoutuu. Kansallispuistot palvelevat ihmisten erilaisia palvelutarpeita, ja siksi on tärkeä huolehtia myös elinkeinotoiminnasta alueilla, kuten ravintola- ja majoituspalveluista sekä niiden toimintaedellytyksiä, ja mahdollisuuksista kehittää toimintaa. Uusia yhdyskuntateknisiä rakenteita tai muita rakennushankkeita tarvitaan, eikä niiden onnistumista tule tarpeettomasti esittää.

Valiokunnan mietinnön mukaan uuden luonnonsuojelulain 50 §:n nojalla kansallis- ja luonnonpuistoissa olemassa olevia yhdyskuntateknisiä rakenteita saa käyttää ja kunnostaa, eikä toiminta edellytä Metsähallituksen lupaa. Uusia rakenteita ei kansallis- ja luonnonpuistoihin voi kuitenkaan rakentaa. Uuden luonnonsuojelulain 51 §:ssä on määritelty toimet, joihin Metsähallitus voi myöntää lupia. Säännöksessä ei ole annettu Metsähallitukselle toimivaltaa yhdyskuntateknisten rakenteiden rakentamista koskevan luvan myöntämiseen. Kansallis- ja luonnonpuistoja ei pidetä soveltuvina alueina rakentamiseen, vaan tarvittavat hankkeet tulee lähtökohtaisesti toteuttaa kansallis- ja luonnonpuistojen ulkopuolella.

Kokoomuksen eduskunta ryhmä katsoo samoin, että kansallispuistot ja luonnonpuistot on tarkoituksenmukaista pitää ydinkäytössään, mutta valiokuntakin toteaa mietinnössään, että tarvittavat hankkeet tulee vain lähtökohtaisesti toteuttaa kansallis- ja luonnonpuistojen ulkopuolella. Kokoomuksen valiokuntaryhmä katsoo, että hankkeita pitää voida tarvittaessa toteuttaa myös kansallis- ja luonnonpuiston alueella. Nuuksion kansallispuiston asianmukainen hoito tai käyttö ei edellytä tarvittavan viemäriinjan rakentamista, vaan viemäriinjan toteutus liittyy kansallispuiston ulkopuolisen kaavoitushankkeen tarpeisiin. Kaavan tavoitteena olisi kuitenkin mahdollistaa kansallispuiston ulkopuolella sijaitsevan mutta juurikin sen kävijöitä palvelevan hotelli- ja matkailualueen kehittäminen, laajentaminen ja lisärakentaminen. Kirkkonummen kunnan mukaan Nuuksion hotellialueen kehittäminen edellyttää alueen liittämistä Kirkkonummen kunnan vesi- ja viemärijärjestelmään. Kokoomuksen valiokuntaryhmä katsoo, että kotimaan luontomatkailua ei edistetä hallituksen linjan mukaan, vaan luontomatkailun kehittäminen heikkenee, kun hallitus ei ole ollut halukas ratkaisemaan tarvittavia infrarakentamiseen liittyviä kysymyksiä. Metsähallitukselle tulee myöntää mahdollisuus antaa lupia kansallispuiston käyttöä palvelevan infran rakentamiseen.

Metsästys

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp
Vastalause 1

Nuuksion kansallispuistosta annetun lain (118/1994) uuden 2 a §:n mukaan Nuuksion kansallispuistoon ei sovellettaisi uuden luonnonsuojelulain (9/2023) 50 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaista hirven ja valkohäntäkauriin ajoa koskevaa poikkeusta. Hallituksen esityksen säännöskohtaisten perustelujen mukaan syynä tähän ovat kansallispuiston erittäin korkeat vuosittaiset kävijämäärät.

Uudenmaan ELY-keskus toteaa, että Nuuksion kansallispuistoa ympäröivillä vilkkailla maanteillä tapahtuu merkittävä määrä hirvieläinonnettomuuksia. Vuotuinen hirvieläinkolarimäärä kansallispuiston arvioidulla vaikutusalueella on viime vuosina ollut noin 110. Etenkin valkohäntä- ja metsäkaurisonnettomuuksien tiheys on huomattavasti korkeampi kuin muualla Suomessa. Kokoomuksen eduskuntaryhmä pitää erittäin heikkona toimintatapana sitä, että esityksessä ja mietinnössä ei huomioida näitä asiantuntijoiden tuoreita arvioita vaan viitataan vuoden 2006 selviytysiin. Etenkin valkohäntäkauriin kannassa on tapahtunut merkittäviä muutoksia sen jälkeen.

Kansallispuistoa koskevan säädöksen päivittäminen tai kansallispuiston mahdollinen tuleva laajentaminen ei saa johtaa siihen, että mahdollisuus liikenneturvallisuuden näkökulmasta tarpeelliseen hirvieläinkantojen säätelyyn heikkenee tai monimutkaistuu. Lisäksi kasvava hirvieläinkanta voi aiheuttaa vaaraa alueen kasvillisuudelle. Etenkin haitallisten vieraslajien vähentämiseksi voidaan poiketa kestävän käytön periaatteesta myös luonnonsuojelujärjestöjen mukaan. Siksi kokoomuksen valiokuntaryhmän mielestä esitetty poikkeuslupamenettely ei etenkään valkohäntäkauriin osalta ole perusteltu.

Vaikka rauhoitussäännöksiä muutettaisiin esityksemme mukaisesti niin, että luonnonsuojelulain 50 §:n 10 kohdan poikkeus sallittaisiin, metsästys vaatisi kuitenkin Metsähallituksen luvan. Metsähallituksella olisi näin ollen mahdollista vuokrasopimuksissa sopia ajallisista ja alueellisista rajoituksista. Tämä olisi tarkoituksenmukaisempi tapa toimia kuin esitetty tapa, jossa Metsähallitus arvioi luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisessa lupaharkinnassaan, voidaanko hirvieläinten metsästystä tai ajoa nimenomaisesti kansallispuiston alueella pitää liikenneturvallisuuden kannalta tarpeellisenä.

Hirvieläinkantojen säätely voidaan toteuttaa siten, ettei siitä aiheudu haittaa tai vaaraa alueen runsaalle virkistyskäytölle. Hirvieläinten pelkkä ajo ei aiheuta vaaraa kävijöille, vaan korkeintaan ohimenevän häiriön. Lisäksi metsästys ajoittuu vilkkaimpien retkeilykuukausien ulkopuolelle.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotukset hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisina, paitsi 13. lakiehdotuksen 2 a § muutettuna. (*Vastalauseen muutosehdotus*)

että eduskunta hyväksyy yhden lausuman. (*Vastalauseen lausumaehdotus*)

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp
Vastalause 1

Vastalauseen muutosehdotus

2 a §

Rauhoitussäännökset

Mitä luonnonsuojelulain (9/2023) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista ja 50 §:n 1 momentin 1-5, 7-~~9~~^{ja} 11 kohdassa ja 2-4 momentissa sekä 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitetussa kansallispuistossa.

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että kansallispuistojen ja niiden läheisyydessä olevien palveluiden parantamista edistävät rakentamishankkeet esimerkiksi energiatehokkuusremonttien tai tarvittavien infrahankkeiden osalta mahdollistetaan myös kansallis- ja luonnonpuistojen alueella. Metsähallitukselle tulee lisätä mahdollisuus myöntää lupia kansallispuiston käyttöä palvelevan infran rakentamiseen.

Helsingissä 15.2.2023

Kai Mykkänen kok
Sari Multala kok

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp
Vastalause 2

Vastalause 2

Perustelut

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annettua lakia, eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annettua lakia ja eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonsuojelualueiksi annettua lakia sekä yhteensä 18:aa muuta lakia, joilla on perustettu kansallispuistoja, luonnonsuojelualueita ja muita luonnonsuojelualueita vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla. Niin ikään esityksellä toteutetaan pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman tavoitetta pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen Suomessa. Tavoitteen saavuttamisen keinoin sisältyy luonnonsuojelulainsäädännön uudistaminen. Eduskunnassa vireillä olevassa hallituksen esityksessä luonnonsuojelulain ehdotetaan vuonna 1996 annetun luonnonsuojelulain nojalla perustettujen 13 kansallispuiston rauhoitussäännösten päivittämistä uuden luonnonsuojelulain mukaisiksi. Tämän esityksen tavoitteena on saattaa myös ennen vuoden 1996 luonnonsuojelulain voimaantuloa perustettujen luonnonsuojelualueiden rauhoitussäännökset yhdenmukaisiksi uuden luonnonsuojelulain kanssa ja saattaa rauhoitussäännökset lain tasolle.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti uuden luonnonsuojelulain kanssa 1.6.2023.

Kuten aikaisemminkin perussuomalaisten valiokuntaryhmä pitää sinänsä hyvänä sitä, että pyritään luomaan uusia käytäntöjä puhtaamman sekä turvallisemman ympäristön puolesta. Yksi hyvä tällainen esimerkki on juuri kansallispuistojen perustaminen ja niiden laajentaminen.

Toisaalta on hyvä huomioida sekin tosiseikka, että kansallispuistojärjestelmällä on pitkät perinteet maassamme. Näitä perinteitä on hyvä vaalia edelleen. Valiokuntaryhmämme kannattaa sinänsä nyt tehtyä esitystä, mutta pitää yhä edelleen tärkeänä, että kansallispuistoja ja retkeilyalueita yms. perustettaessa ei tarpeettomasti kavenneta metsästysmahdollisuuksia ja paikallisten metsästysoikeutta.

Nyt tämän (kansallispuisto)hankkeen laajentamisen myötä ollaan kuitenkin metsästysoikeutta merkittävästi rajaamassa. Esimerkiksi nykyisen Tiilikkajärven kansallispuiston (n. 3 500 ha) alueella vain hirvenajo on sallittua. Kaikki muu metsästys on käytännössä kielletty. Esityksen mukaan Tiilikkajärven kansallispuistoon liitettäisiin noin 2 441 hehtaaria valtion omistuksessa olevia maita Rautavaaran kunnassa. Tämä laajentaisi kansallispuistoa ja samalla metsästyskieltoaluetta merkittävästi. Samalla se tarkoittaisi sitä, että metsästys päättyisi mm. hirvieläinten ja pienriistan sekä karhun osalta esitetyllä laajennusalueella. Tällaista kehitystä maassamme perussuomalaiset eivät katso suopeasti, sillä metsästys on yksi tärkeä osa alueen ja maamme kulttuuriperintöä.

Niin ikään valiokuntaryhmämme haluaa muistuttaa siitä, että on myös olemassa lukuisia erinomaisia esimerkkejä siitä, miten metsästys ja muu virkistyskäyttö ovat suojelualueilla hyvin yhteensovittavissa. Kysymys on lähinnä vain yhteisestä tahtotilasta etenkin, kun metsästys on

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp
Vastalause 2

vuosittain ajanjakso, joka kestää noin kolme kuukautta ja ajoittuu pääosin syyskuun puolivälistä joulukuun loppuun.

Lopuksi valiokuntaryhmämme toteaa, että Tiilikkajärven kansallispuistossa tilanne on sellainen, että metsästyksen salliminen ao. alueella ei vaarantaisi edes alueen perustamistarkoitusta. Siksi metsästys tulisi siellä sallia myös jatkossa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotukset hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisina, paitsi 3. lakiehdotuksen 6 a § muutettuna. (*Vastalauseen muutosehdotus*)

että eduskunta hyväksyy uuden 22. lakiehdotuksen. (*Vastalauseen uusi lakiehdotus*)

Vastalauseen muutosehdotus

6 a §

(1—3 mom. kuten YmVM)

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, Tiilikkajärven kansallispuistossa saa Metsähallituksen luvalla metsästää hirveä ja valkohäntäpeuraa 15.10.-31.12. välisenä aikana tieliikenteeseen sekä maa- ja metsätalouteen kohdistuvien merkittävien vahinkouhkien torjumiseksi sekä pienriistaa, karhua ja ilvestä kyseisten eläinten metsästysaikana. (Uusi 4 mom.)

(5—8 mom. kuten 4—7 mom. YmVM)

(6 b ja 6 c § sekä voimaantulo kuten YmVM)

Valiokunnan mietintö YmVM 23/2022 vp
Vastalause 2

Vastalauseen uusi lakiehdotus

22.

Laki

luonnonsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luonnonsuojelulain (9/2023) 51 § 1 momentin 2 kohta seuraavasti:

51 §

Luvanvaraiset poikkeukset kansallispuistojen ja luonnonpuistojen rauhoitussäännöksistä

Kansallispuistossa ja luonnonpuistossa saadaan sen perustamistarkoitusta vaarantamatta Metsähallituksen luvalla:

2) vähentää muiden kuin 50 §:n 3 momentissa tarkoitettujen kasvi- ja eläinlajien yksilöiden sekä valkohäntäpeuran, metsäkauriin, villisian ja hirven lukumäärää, jos ne ovat liian runsaslukuisia tai muutoin vahingollisia;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 15.2.2023

Petri Huru ps
Mauri Peltokangas ps